

ZARZĄDZENIE NR 25/2024
WÓJTA GMINY BRODNICA

z dnia 14 marca 2024 r.

**w sprawie zadań do wykonania w zakresie ochrony zdrowia
psychicznego dla Gminy Brodnica w roku 2024**

Na podstawie art. 30 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40, poz. 572, poz. 1463 i poz. 1688) w związku z art. 1 ust.1 oraz art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2022 r., poz. 2123 oraz z 2023 poz. 1972) oraz §1 i §2 ust. 1 pkt 8 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2480) zarządzam, co następuje:

§ 1. W ramach prowadzenia działań określonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 na terenie Gminy Brodnica w roku 2024 przyjmuje się do wykonania zadania określone w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Celem głównym działań jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wielostronnej opieki i wsparcia adekwatnej do ich potrzeb.

§ 3. Wykonanie zarządzenia powierza się Zastępcy Kierownika Referatu Administracyjno-Społecznego – w zakresie spraw dotyczących Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia Urzędu Gminy Brodnica.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wójt Gminy Brodnica

Adam Zalewski

ZADANIA DO WYKONANIA W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA GMINY BRODNICA W ROKU 2024

I. Wstęp

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zadania własne obejmują w szczególności sprawy ochrony zdrowia.

Uznając, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa w myśl art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt. 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 gminy są wskazane jako realizatorzy Programu. Działania polegają w szczególności na:

- 1) promowaniu zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej, zintegrowanej i dostępnej opieki zdrowotnej, w tym w ramach centrów zdrowia psychicznego, oraz innych form pomocy niezbędnych do życia w środowisku społecznym, rodzinnym i zawodowym.

II. Epidemiologia chorób i zaburzeń psychicznych

Zgodnie z danymi Światowej Organizacji Zdrowia blisko miliard ludzi na świecie doświadcza zaburzeń psychicznych. Problem zaburzeń i chorób psychicznych stał się szczególnie istotny w ostatnich latach. Do wzrostu rozpowszechnienia problemów psychicznych przyczyniła się epidemia COVID-19 oraz konieczność czasowego wprowadzenia związanych z nią ograniczeń. Obecnie kolejnym wyzwaniem są negatywne konsekwencje dla zdrowia psychicznego wojny toczącej się w Ukrainie oraz konieczność zapewnienia właściwego wsparcia dla osób dotkniętych tym konfliktem. Poniżej została przedstawiona epidemiologia chorób i zaburzeń psychicznych wśród mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie danych zawartych w badaniu "Kompleksowe badanie stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa i jego uwarunkowań (EZOP II)", zwanym

dalej "badaniem EZOP II" (źródło: Rozdział 1 DIAGNOZA SYTUACJI I ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA PSYCHICZNEGO rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 – Dz.U z 2023 r. poz. 2480), które objęło swoim zasięgiem wszystkie grupy wiekowe. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że dane w raporcie wskazują na znacznie mniejsze od przewidywanego rozpowszechnienie najczęstszych zaburzeń psychicznych, jak depresja, zaburzenia lękowe, schizofrenia czy zaburzenia psychiczne w okresie dziecięcym i młodzieńczym. Jednocześnie pochodzą one z okresu przed pandemią, w związku z czym obecnie należy spodziewać się innych wskaźników.

Dzieci w wieku 0-6 lat - W badaniu EZOP II wskazano, że najczęściej występującymi zaburzeniami rozwojowymi pojawiającymi się na różnych etapach życia małego dziecka są zaburzenia emocjonalno-afektywne, które wykazano u ponad 6% dzieci. Ponadto były zgłaszane zaburzenia adaptacyjne, zaburzenia komunikacji społecznej oraz zaburzenia interakcji z innymi, które dotyczyły ponad 4% dzieci.

Dzieci i młodzież w wieku 7-17 lat - Ponad pół miliona dzieci i młodzieży cierpi na zaburzenia psychiczne, z czego ponad 200 tys. to dzieci w wieku 7-11 lat i ponad 350 tys. młodzieży w wieku 12-17 lat. Zaburzeń internalizacyjnych, na które składają się przede wszystkim zaburzenia lękowe, doświadcza ponad 300 tys. dzieci i młodzieży, około 8% dzieci i 7% młodzieży. Zaburzenia nastroju, w tym zaburzenia depresyjne i epizody manii, potwierdziło znacznie mniej, bo 70 tys. dzieci i młodzieży. Wśród nich zdecydowana większość to nastoletnia młodzież. W systemie oświaty istnieje możliwość korzystania z wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka już od momentu stwierdzenia niepełnosprawności, jednak dostępność do zajęć z tego zakresu jest zróżnicowana lokalnie. Zajęcia takie są prowadzone przez wskazane w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, 1672, 1718 i 2005) jednostki systemu oświaty. Możliwość korzystania z tej pomocy wymaga posiadania przez dziecko opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, wydanej przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym w poradni specjalistycznej.

Dorośli - w wieku 18 lat i więcej - W badaniu EZOP II zaburzenia psychiczne w perspektywie całego życia ujawniło 26,5% uczestników (tj. w przeliczeniu na populację około 8 330,2 tys.). Do problemów o największym rozpowszechnieniu należały: zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu (7,3% - 2 307,7 tys.), napady lękowe (7,0% - 2 215,5 tys.), fobie swoiste (4,9% - 1 538,8 tys.), epizody depresji (3,9% - 1 213,0 tys.) i zaburzenia zachowania (3,8% - 1 191,7 tys.). Wszystkie dostępne dane światowe wskazują na kilkakrotnie wyższe rozpowszechnienie zaburzeń depresyjnych. Najmniejsze rozpowszechnienie odnotowano na wsiach i w wielkich miastach powyżej 200 tys. mieszkańców, gdzie nie przekracza 20%, znacznie wyższe, bo sięgające 30%, w miastach małych do 50 tys. mieszkańców i w miastach średniej wielkości do 200 tys. mieszkańców. Nie można wykluczyć, że na wsiach rolę ochronną odgrywają takie czynniki jak oparcie, które dają więzi rodzinne

i sąsiedzkie, a w wielkich miastach między innymi mniejszy na ogół poziom bezrobocia w porównaniu z mniejszymi miastami.

III. Realizatorzy zadań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego w Gminie Brodnica, zadania do wykonania w 2024 r.

W roku 2024 na terenie Gminy Brodnica, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz.U. z 2023 r., poz. 2480), celem zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wielostronnej opieki i wsparcia adekwatnej do ich potrzeb, będą realizowane zadania wskazane w poniższej tabeli, których głównymi realizatorami będą:

- Gmina Brodnica – poprzez Referat Administracyjno-Społeczny (w zakresie spraw dotyczących Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia Urzędu Gminy Brodnica - OKSZ),
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Brodnicy (do 20 IX 2023r.: Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie) - nazywany dalej Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Szkoły, których organem prowadzącym jest Gmina Brodnica,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Szczuce.

Poniżej w tabeli przedstawiono szczegółowo cele i zadania do wykonania przez poszczególnych realizatorów.

Tabela. Cele, zadania, podmioty odpowiedzialne za realizację zadań oraz terminy ich realizacji

Cele i zadania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań	Termin realizacji
<p><u>Cel główny:</u> Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wielostronnej opieki i wsparcia adekwatnej do ich potrzeb.</p>		
<p><u>Cel szczegółowy:</u> Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, uczniom, rodzinom i nauczycielom poprzez poradnie psychologiczno-pedagogiczne przy współpracy z podmiotami działającymi na rzecz ich wsparcia oraz przez udzielanie im pomocy psychologiczno-pedagogicznej w jednostkach systemu oświaty.</p>		
<p><u>Zadanie 1.</u> 1. Zakup fachowej literatury, kampanii edukacyjnej, filmów edukacyjnych itp. dot. zdrowia psychicznego. 2. Organizowanie warsztatów, prelekcji, pogadanek, szkoleń, zajęć lekcyjnych, spotkań, programów itp. z udziałem specjalistów dla dzieci, młodzieży szkolnej, rodziców, nauczycieli (w tym realizatorów</p>	<p>Referat Administracyjno-Społeczny – w zakresie spraw dot. Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia UG Brodnica Szkoły Gminny Ośrodek</p>	<p>2024</p>

zadań) dot. różnych aspektów zdrowia psychicznego w różnorodnych formach przekazu.	Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Gminna Biblioteka Publiczna w Szczuce	
<u>Zadanie 2.</u> Podniesienie świadomości środowiska lokalnego na temat promocji zdrowia psychicznego. Kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego. Rozwijanie różnorodnych umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, zagrażających zdrowiu.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Szkoły Gminna Biblioteka Publiczna w Szczuce Zespół Interdyscyplinarny	2024
<u>Zadanie 3.</u> Kierowanie na badania dzieci oraz młodzież, u których występują zaburzenia zachowania oraz istnieje zagrożenie wystąpienia zaburzeń psychicznych do specjalistycznych poradni w tym zakresie. Zapewnienie dzieciom w wieku przedszkolnym i szkolnym, w tym dzieciom z Ukrainy opieki szkolnej, psychologicznej i pedagogicznej w szkołach Gminy Brodnica.	Szkoły	2024
<u>Zadanie 4.</u> Porady i konsultacje dla osób zagrożonych zaburzeniami psychicznymi.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Szkoły Zespół Interdyscyplinarny	2024
<u>Zadanie 5.</u> Zapewnienie wsparcia i leczenia umożliwiającego ludziom chorym psychicznie pełne uczestnictwo we wszystkich aspektach życia społeczności.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2024
<u>Zadanie 6.</u> Organizowanie terapii zajęciowej, warsztatów, lekcji itp. które mają na celu ogólne usprawnienie, rozwijanie umiejętności obejmujących czynności życia codziennego, poprawę kondycji psychicznej i fizycznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Szkoły	2024
<u>Zadanie 7.</u> Współpraca ze służbami opieki psychiatrycznej na terenie powiatu oraz z lekarzem rodzinnym.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2024
<u>Zadanie 8.</u> Organizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, poradnictwa i pracy socjalnej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2024
<u>Zadanie 9.</u> Koordynowanie, gromadzenie i monitorowanie wykonania zadań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego na terenie Gminy Brodnica oraz przekazywanie	Referat Administracyjno- Społeczny – w zakresie spraw dot.	2024

stosownych sprawozdań do wskazanych prawem podmiotów.	Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia Urzędu Gminy Brodnica	
---	--	--

II. Źródła finansowania

Środki własne Gminy Brodnica przeznaczone na zdrowie oraz środki realizatora zadań - GOPS (w tym: środki własne, środki z budżetu państwa, środki pozabudżetowe, w tym m.in. środki pozyskane w ramach różnych programów).

III. Wskaźniki realizacji zadań

Liczba przygotowanych i zrealizowanych zadań i przedsięwzięć profilaktycznych, liczba osób którym udzielono świadczeń zdrowotnych, liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy.

IV. Sprawozdawczość

Informacje z realizacji wykonanych zadań przekazywać będzie, w wyznaczonym terminie – do wskazanych podmiotów, Referat Administracyjno-Społeczny – w zakresie dot. spraw Oświaty, Kultury, Sportu i Zdrowia.

V. Oczekiwane efekty

W wyniku realizacji założonych celów, przewiduje się, że zostaną osiągnięte następujące rezultaty:

- wzrośnie skuteczność w przeciwdziałaniu chorobom psychicznym,
- nastąpi wzrost świadomości społeczeństwa na temat funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi,
- wzrośnie świadomość społeczna w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami,
- podniesie się poziom wiedzy społeczeństwa o zdrowiu psychicznym,
- zostaną zaszczepione wśród społeczeństwa, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, właściwe zachowania prozdrowotne,
- zwiększy się zasięg przeciwdziałania rozwojowi chorób psychicznych w rodzinie, w szkole i środowisku w tym zwrócenie szczególnej uwagi na problemy adaptacyjne, rodzinne, rówieśnicze.